

**КАФЕДРА МАЙСТЕРНОСТІ АКТОРА ТА РЕЖИСУРИ ТЕАТРУ
АНІМАЦІЇ**

СИЛАБУС

ЛАБОРАТОРІЯ ТІНІ

Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Ступінь освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	026 Сценічне мистецтво
Освітньо-професійна програма	Сценічне мистецтво («Акторське мистецтво театру ляльок», «Акторське мистецтво драматичного театру», «Режисура театру ляльок»)
Кваліфікація	Акторське мистецтво театру ляльок
Статус	Вибіркова

Курс	2
Семестр	3
ECTS	4
Аудиторних годин	32
Лекції	
Семінари	
Практичні	32
Самостійна робота	88
Семестровий контроль	залік

Інформація про викладача

ПІБ, посада	Шаповалова Наталія Павлівна, викладачка
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Shapovalova.pdf ORCID 0000-0001-6124-8868
E-mail	nataly.shapovalov@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни.

Силабус вибіркової дисципліни «Лабораторія тіні» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів. Силабус укладено відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчання. Силабус

визначає обсяги знань, які повинні опанувати бакалаври відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу вибіркової дисципліни «Лабораторія тіні», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень.

Метою вивчення дисципліни є ознайомлення студентів з історією театру тіней і галузями мистецтва, пов'язаними з цією технікою; ознайомлення з можливостями вираження традиційного та сучасного театру тіней; навчитись конструювати сценічний вислів в тіньовій техніці.

Здобувачі мають **знати** основні етапи розвитку театру тіней; специфіку традиційного і сучасного театру тіней, їх спільність і відмінність; можливості технічного оснащення театру тіней; виразні засоби та можливості сценічного втілення в театрі тіней; особливості підбору репертуару; основи драматургії; основи теоретичних аспектів майстерності актора; основні етапи в роботі над власним творчим проєктом.

Здобувачі повинні **вміти** створювати сценічний вислів засобами театру тіней; аналізувати сучасний мистецький процес; використовувати теоретичні знання в практичному досвіді; працювати зі словом; працювати з технічним оснащенням; створювати атмосферу; працювати в колективі та індивідуально; втілювати ідейно-художнє рішення; працювати над розробкою самостійного творчого проєкту; працювати над технікою ляльководіння; презентувати власний творчий проєкт.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування **загальних та фахових компетентностей**:

- ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.
- ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК06. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
- ЗК07. Здатність працювати в команді.
- ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- СК01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.
- СК02. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.
- СК03. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

- СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору.
- СК05. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.
- СК06. Здатність до оперування специфічною системою виражальних засобів (акторсько-виконавськими, хореографічно-пластичними, музично-вокальними) при створенні сценічного твору.
- СК07. Здатність до розуміння та оцінювання актуальних культурно-мистецьких процесів.
- СК08. Здатність оперувати новітніми інформаційними й цифровими технологіями в процесі реалізації художньої ідеї, осмислення та популяризації творчого продукту.
- СК09. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї та твору із зовнішнім контекстом.
- СК10. Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефаківцям.
- СК11. Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.
- СК12. Здатність орієнтуватися в історії різних видів мистецтва, розуміти можливості використання їх виражальних засобів при створенні синтетичного за своєю природою твору сценічного мистецтва (творчого проєкту).
- СК13. Здатність вільно орієнтуватися у напрямках, стилях, жанрах та видах сценічного мистецтва, творчій спадщині видатних майстрів.
- СК14. Здатність враховувати етичні засади професійної діяльності.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування **програмних результатів навчання**:

- ПРН01. Визначати взаємозв'язок цінностей громадянського суспільства із засадами розвитку сфери культури й мистецтва в Україні.
- ПРН02. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва.
- ПРН03. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно і письмово.
- ПРН04. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.
- ПРН06. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.
- ПРН07. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації).
- ПРН08. Співвідносити мистецькі ідеї та твори із соціальним, культурним та історичним контекстом для глибшого їх розуміння.
- ПРН09. Обирати оптимальні художньо-виражальні (акторсько-виконавські, хореографічно-пластичні, музично-вокальні) та

технічні засоби відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проєкту).

- ПРН10. Розуміти сценічне мистецтво як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру та перформативних мистецтв.
- ПРН11. Організовувати, планувати та провадити сценічну діяльність.
- ПРН12. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру, образотворчого мистецтва, музики, кіно; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.
- ПРН13. Самостійно ідентифікувати напрями та концепції сценічного мистецтва у контексті сучасного художнього життя.
- ПРН14. Аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори мистецтва з урахуванням історичного контексту.
- ПРН15. Знати основні закони психології творчості.
- ПРН17. Вміти обирати адекватні засоби презентації результатів власної професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва.
- ПРН 18. Проводити професійну діяльність у сфері сценічного мистецтва з урахуванням правових, економічних та етичних аспектів.

Перелік тем.

Тема 1. Тінь в філософії та мистецтві.

Тема 2. Театр тіней: історія та сучасність.

Тема 3. Традиційний театр тіней: відмінності та подібності анімаційно-виразних засобів.

Тема 4. Технічне оснащення театру тіней.

Тема 5. Конструювання форм, ширм та тіньового світла.

Тема 6. Сучасні методи театру тіней.

Тема 7. Лабораторні пошуки форм та матеріалів.

Тема 8. Особливості ляльководіння та принципи роботи актора в традиційному і сучасному театрі тіней.

Тема 9. Особливості підбору репертуару для втілення його засобами театру тіней.

Тема 10. Побудова художніх висловлювань з використанням традиційних та сучасних методів театру тіней.

Тема 11. Розробка, презентація, реалізація творчого проєкту.

Форми та технології навчання.

У процесі вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти відвідують аудиторні практичні заняття, а також дисципліна передбачає самостійну роботу здобувачів. Форма та технологія навчання передбачає тренінгові вправи, лабораторні пошуки, перегляд відео-прикладів та презентаційних матеріалів, розробку творчих проєктів, презентацію арт.продукту.

Навчальні ресурси.

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу в Telegram.

Система оцінювання

Оцінювання здійснюється за 100-бальною рейтинговою шкалою ЄКТС та національною шкалою оцінювання.

Поточний контроль – (індивідуальне та фронтальне усне опитування, письмове опитування, есе, презентації, реферативні повідомлення, перегляди практичних аудиторних та творчих робіт, поточний тестовий контроль).

Підсумковий контроль – у формі показу та захисту творчого проєкту у форматі презентації.

Кількість балів	Національна шкала	ECTS шкала
90-100	Відмінно	A
82-89	Добре	B
75-81	Добре	C
64-74	Задовільно	D
60-63	Задовільно	E
35-59	Незадовільно	FX
1-34	Незадовільно	F

Критерії оцінювання знань

90–100–А–відмінно - здобувач створив переконливий та індивідуально неповторний образ у курсовій роботі; майстерно оволодів технікою ляльководіння, акторською майстерністю; має високий рівень артистичної обдарованості; здатен працювати в колективі, втілюючи спільний задум курсової роботи; активно та результативно проявив себе в репетиційному процесі; демонструє розуміння специфіки; експериментує з формою; розуміє контекст сучасного мистецького процесу; володіє культурою сценічної мови; має морально-етичні якості майбутнього діяча сценічного мистецтва.

82–89–В–добре – успішне виконання здобувачем практичного завдання, творче використання набутих навичок та вмінь, здатність до самостійного опрацювання, однак присутні незначні неточності в техніці.

74–81–С–добре - здобувач оволодів навичками майстерності актора та продемонстрував достатній рівень підготовки при створенні сценічного образу у курсовій роботі.

64–73–D–задовільно- здобувачем продемонстровані уміння, достатні для засвоєння програмного матеріалу.

60–63–E–задовільно - здобувач виконав завдання обов'язкового рівня складності, однак виявлено недостатній рівень артистичної обдарованості та техніки акторської майстерності.

35–59–FX–незадовільно (з можливістю повторного складання) здобувачем не були продемонстровані набуті навички в умовах публічного виступу;
0–34–F–незадовільно (зобов'язковим повторним вивченням дисципліни) здобувачем не було виконано практичного завдання та не проявлено достатньої участі в репетиційному процесі.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна не може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь студентів у міжнародних та вітчизняних фестивалях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів тощо.

Вимоги до оформлення презентації творчого проєкту.

Презентація творчого проєкту має бути виконана в програмному забезпеченні Microsoft Power Point (або аналогічному) і містити такі основні положення: титульний аркуш; назва, мета творчого проєкту; тема; ідея; короткий сюжет; етапи роботи з фото-, відео- матеріалами; результати; висновки; використані джерела. Презентація має включати не менше 10-15 слайдів.

Політика навчальної дисципліни

Викладання дисципліни відповідає вимогам Положення Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського «Про академічну доброчесність»

<http://num.kharkiv.ua/share/docs/normat/PolozhennyaAkademDobrochesnist.pdf> та «Кодексу академічної доброчесності Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського»

<http://num.kharkiv.ua/share/docs/normat/KodeksAkademDobrochesnosti.pdf>

Рекомендована література:

1. Гринишина М. Синтетичний театр / М. Гринишина ; Ін-т проблем сучас. мистец. НАМ України. — Київ : Фенікс, 2019. — 416 с.: іл.
2. Карпов В., Сиротинська Н. «Тіньовий» слід нейромистецтва: від сакральної монодії до європейського малярства // Український мистецтвознавчий дискурс, Київ. 2022. Вип. 2. С. 14 - 19.
3. Паві П. Словник театру. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 639 с.
4. Сковорода Г. Вірші. Пісні. Байки. Діалоги. Трактати. Притчі. Прозові переклади. Листи. — Київ. 1983. — С.451.
5. Фартінг С. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення / За загальною редакцією Стівена Фартінга; пер. з англ. А. Пітик, К. Грицайчук, Ю. Єфремов, Ю. Сироїд, О. Ларікова — Х. : Віват, 2019. — 576 с.
6. Юнг К. Архетипи і колективне несвідоме. - Львів: Астролябія. 2018. – С. 608.

7. Bradshaw R. Richard Bradshaw's Guide to Shadow Puppets. Garden Bay (BC, Canada): Charlemagne Press, 2015.
8. Głowacka Z. Sztuka karagóza/The Art of Karagöz. Teatr lalek nr 2-3 (73-74) 2003. str.64/68
9. Mitzner P. Teatr światła i cienia, Państwowy Instytut Wydawniczy. 1987.
10. Reusch R. Współczesny teatr cieni w Europie, Teatr Lalek 3/2003.